

Flexwork Briefing

lipiec 2003

Rozpoczęcie nowej małej działalności gospodarczej poprzez wykorzystanie elastycznej organizacji pracy oraz technik teleinformatycznych

Niniejszy dokument jest jednym z serii opracowań stworzonych w ramach projektu Flexwork, będących zbiorami wytycznych dla implementacji pracy elastycznej w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw. Powinien on być stosowany przede wszystkim jako materiał pomocniczy dla osób pragnących rozpocząć własną działalność gospodarczą, ale także jako swoisty przewodnik dla podmiotów potencjalnie zainteresowanych samozatrudnieniem bądź zainteresowanych zatrudnieniem osób przy wykorzystaniu technik pracy elastycznej i telepracy.

Opracowanie: Instytut Technik Telekomunikacyjnych i Informatycznych Sp. z o.o.

<http://www.itti.com.pl>

Więcej informacji o projekcie Flexwork: <http://www.flexwork.eu.com>

Spis treści

SPIS TREŚCI.....	2
1. STRESZCZENIE	3
2. UZASADNIENIE I ADRESACI.....	3
3. JAK ROZPOCZĄĆ MAŁĄ DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ.....	4
3.1 DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA – PODSTAWOWE POJĘCIA	4
3.2 ZAKŁADANIE WŁASNEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	5
4. FORMY PROWADZENIA MAŁEJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	12
4.1 RODZAJE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	12
4.2 MODELE ORGANIZACJI MAŁEJ DZIAŁALNOŚCI W OPARCIU O PRACĘ ELASTYCZNĄ	15
5. PODSTAWOWE INFORMACJE O PROWADZENIU KSIĘGOWOŚCI.....	19
5.1 PODATEK VAT WWW.VAT.PL	19
5.1.1 VAT po akcesji.....	20
5.2 PODATEK DOCHODOWY	21
5.2.1 Forma opodatkowania	22
5.3 PODATKI INNE	28
5.4 TERMINY PŁATNOŚCI.....	30
5.5 POMOC W PROWADZENIU MAŁEJ KSIĘGOWOŚCI.....	30
6. PRZYDATNE ADRESY.....	32

1. Streszczenie

Niniejsze opracowanie zawiera informacje przydatne dla osób pragnących założyć własną działalność gospodarczą z uwzględnieniem aspektów pracy elastycznej oraz telepracy wykorzystującej dostępne techniki teleinformatyczne. Dokument kierowany jest do osób bezrobotnych, jak również do tych, którzy chcą zmienić charakter dotychczasowej pracy. W dokumencie zawarto najważniejsze informacje niezbędne podczas zakładania własnej działalności gospodarczej. Opisane zostały, krok po kroku, działania jakie winna podjąć osoba zainteresowana prowadzeniem własnej działalności. Zawarto również podstawy prawne, istotne podczas zakładania działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, a także podstawy prowadzenia działalności gospodarczej w świetle obowiązujących przepisów. Wyszczególniono też modele organizacji i koordynacji pracy bazującej na telepracy i pracy elastycznej. Propozycje te przedstawione są z perspektywy osoby bezrobotnej (poszukującej możliwości zatrudnienia) oraz z perspektywy pracodawcy (firmy chcącej zatrudnić telepracownika, bądź pracownika w systemie pracy elastycznej).

Niniejsze opracowanie porusza zagadnienia związane z funkcjonowaniem małej firmy w kontekście pracy elastycznej. Przedstawione w tekście rozwiązania organizacyjne skierowane są dla osób, które chcą rozpocząć prowadzenie własnej działalności gospodarczej lub osób fizycznych, które już ją prowadzą, a także firm chcących działać w oparciu o model pracy elastycznej i telepracy. Mogą one jednocześnie pomóc zainteresowanym w głębszym poznaniu omawianego zagadnienia i zwrócić uwagę na pewne aspekty problemu, stymulując osiągnięcie pierwszych sukcesów we wdrażaniu technik pracy elastycznej i telepracy.

2. Uzasadnienie i adresaci

Adresatami niniejszego dokumentu są osoby poszukujące pracy (osoby bezrobotne, kobiety wychowujące dzieci, niepełnosprawni, itd.), posiadające zdolność do pracy i chcące skorzystać z możliwości pracy elastycznej bądź telepracy, wykorzystując dostępne techniki telekomunikacyjne. Adresatami mogą być również firmy, które poszukują telepracowników lub osoby do pracy elastycznej, chcąc zaoferować im korzystne warunki współpracy. Opracowanie kierowane jest przede wszystkim do osób, które posiadają umiejętności, doświadczenie, czy też wiedzę odpowiadającą zawodom, które stwarzają możliwości pracy na odległość, np.: informatyk komputerowy, programista, grafik komputerowy, projektant stron internetowych WWW, marketingowiec, specjalista ds. promocji, pomoc biurowa, księgowy, fakturzystka i.in.. W krajach europejskich coraz powszechniej stosuje się rozwiązania oparte o pracę elastyczną, gdzie telepracownik pracuje w domu i kontaktuje się ze zleceniodawcą przez Internet lub telefonicznie. Taka praca najczęściej wiąże się z prowadzeniem własnej działalności lub założeniem małej spółki, która realizuje zlecenia od klientów zewnętrznych. Autorzy opracowania sądzą, że w świetle dzisiejszej sytuacji na rynku pracy oraz kosztów, jakie ponosi pracodawca zatrudniający na umowę o pracę, formy pracy oparte o własną małą działalność będą stawać się w Polsce coraz bardziej popularne i powszechne.

3. Jak rozpocząć małą działalność gospodarczą

3.1 Działalność gospodarcza – podstawowe pojęcia

Podmiotem prowadzącym działalność gospodarczą, czyli przedsiębiorcą, może być osoba fizyczna, osoba prawna, a także nie mająca osobowości prawnej spółka prawa handlowego, która zawodowo, we własnym imieniu podejmuje i wykonuje działalność gospodarczą. Za przedsiębiorców uważa się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej.

Działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, czy też usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i eksploatacja zasobów naturalnych, wykonywana w sposób zawodowy i ciągły. Warunkiem uznania danej działalności za działalność zawodową jest więc zarobkowy charakter oraz fakt, że jest ona wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

Obowiązujące przepisy prawa wyłączają z katalogu pojęcia działalności gospodarczej:

- wytwórstwo w rolnictwie w zakresie upraw rolnych,
- chów i hodowlę zwierząt,
- ogrodnictwo,
- warzywnictwo,
- leśnictwo,
- rybactwo śródlądowe,
- wynajmowanie przez rolników pokoi i miejsc na ustawienie namiotów,
- sprzedaż posiłków domowych,
- świadczenie w gospodarstwach rolnych innych usług związanych z pobytem turystów.

Przedsiębiorca

Przedsiębiorcą w myśl ustawy „Prawo działalności gospodarczej” jest osoba fizyczna, osoba prawna oraz nieposiadająca osobowości prawnej spółka prawa handlowego oraz spółka cywilna, która zawodowo, we własnym imieniu podejmuje i wykonuje działalność gospodarczą.

Osoba fizyczna

Pojęcie osoby fizycznej można rozumieć w sensie potocznym. Definicja osoby fizycznej ma swoje źródło w przepisach kodeksu cywilnego. Elementem istotnym dla oceny, czy osoba fizyczna może być przedsiębiorcą, jest zdolność do czynności prawnych tej osoby. Przedsiębiorcą może być, zatem osoba fizyczna pełnoletnia, która nie została ograniczona w swojej zdolności do czynności prawnych – posiada, więc pełnię praw, w szczególności do zaciągania zobowiązań.

Osoba prawna

Osobami prawnymi są Skarb Państwa i jednostki organizacyjne, którym przepisy szczególne przyznają osobowość prawną. Powstanie, ustrój i ustanie osób prawnych określają właściwe przepisy (np. kodeks spółek handlowych – w odniesieniu do spółek kapitałowych, ustawa o przedsiębiorstwach państwowych – w odniesieniu do przedsiębiorstw państwowych, prawo spółdzielcze – w odniesieniu do spółdzielni itp.). W niektórych przypadkach organizację i

sposób działania osoby prawnej może regulować także jej statut. Jednostka organizacyjna uzyskuje osobowość prawną z chwilą jej wpisania do właściwego rejestru, chyba, że przepisy szczególne stanowią inaczej.

Mali i średni przedsiębiorcy

Mała i średnia przedsiębiorczość stanowi dźwignię rozwoju gospodarczego państw wysoko rozwiniętych. W krajach Unii Europejskiej, a także w Polsce ponad 90% wszystkich przedsiębiorstw stanowią firmy małe i średnie.

W ustawodawstwie polskim mały przedsiębiorca to taki, który:

- zatrudnia mniej niż 50 pracowników oraz
- osiąga przychód netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nie przekraczający równowartości w złotych 7 mln EUR lub suma aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec poprzedniego roku obrotowego nie przekroczyła równowartości w złotych 5 mln EUR.

Średni przedsiębiorca to taki, który:

- zatrudnia mniej niż 250 pracowników oraz
- osiąga przychód netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nie przekraczający równowartości w złotych 40 mln EUR lub suma aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec poprzedniego roku obrotowego nie przekroczyła równowartości w złotych 27 mln EUR.

Dużym przedsiębiorcą jest taki podmiot gospodarczy, który nie spełnia podanych wyżej kryteriów. Za przedsiębiorstwo małe i średnie nie uznaje się także firm spełniających wskazane kryteria, w których jednak duzi przedsiębiorcy mają:

- więcej niż 25% wkładów, udziałów lub akcji,
- prawa do ponad 25% udziału w zysku,
- więcej niż 25% głosów w zgromadzeniu wspólników (akcjonariuszy).

3.2 Zakładanie własnej działalności gospodarczej

Działalność gospodarcza osoby fizycznej jest najprostszą formą organizacyjną, w jakiej działalność taką można prowadzić. Procedura uruchomienia jednoosobowej firmy nie należy do skomplikowanych i nie wymaga dużych nakładów finansowych.

Jednoosobowa działalność może być formą szczególnie polecaną dla osób, które mogą zaoferować swoje usługi, umiejętności czy towary, nie chcą tego czynić dla pracodawcy, ale dla siebie. Osoby te muszą jednak pamiętać, że działając całkowicie samodzielnie, wszelkie decyzje czy konieczne czynności również będą musiały wykonywać osobiście (względnie przy pomocy członków rodziny lub pracowników).

Firmy jednoosobowe są z najczęściej powoływane tam, gdzie właściciel jest jednocześnie głównym "wykonawcą", czy też dostarczycielem swoich produktów lub usług. Dochody takich firm nie są stosunkowo wysokie, więc najczęściej mogą one korzystać z uproszczonych form opodatkowania w postaci ryczałtu czy karty podatkowej, oraz prostych metod księgowości. Firmy jednoosobowe będące podatnikami podatku VAT, rozliczają się z niego tak jak wszystkie inne podmioty gospodarcze.

Podobna sytuacja występuje w odniesieniu do płatności z zakresu ubezpieczeń społecznych - firmy jednoosobowe zatrudniające pracowników muszą zgłosić ich do ubezpieczenia społecznego, opłacać za nich składki itp.

Poniżej opisano kolejne kroki jakie należy podjąć by rozpocząć własną działalność gospodarczą.

Krok I - wpis do ewidencji działalności gospodarczej.

Do 31 grudnia 2003 r. podjęcie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne należy zgłaszać do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez urząd gminy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania lub adres przedsiębiorcy. W zależności od miejsca, gdzie będzie prowadzona działalność wójt, burmistrz lub prezydent miasta, jako organ ewidencyjny, dokonuje wpisu do ewidencji działalności gospodarczej.

Od stycznia 2004 r., przedsiębiorca będący osobą fizyczną, rozpoczynając działalność, będzie zobowiązany uzyskać wpis do sądowego rejestru przedsiębiorców (część Krajowego Rejestru Sądowego) z zastrzeżeniem przepisów o koncesji i zezwoleniach. Wniosek o wpis do takiego rejestru składać się będzie we właściwym sądzie rejestrowym odpowiednio do miejsca zamieszkania lub siedziby przedsiębiorcy.

W celu zgłoszenia wniosku o dokonanie wpisu do ewidencji gospodarczej należy wypełnić właściwy formularz zgłoszeniowy (do pobrania w urzędzie miasta lub gminy). W formularzu należy:

- podać nazwę przyszłej firmy;
- wskazać miejsce zamieszkania przedsiębiorcy i adres firmy, adres zakładu głównego i ewentualnie oddziału firmy w przypadku gdy działalność będzie wykonywana poza miejscem zamieszkania (należy zaznaczyć jeżeli usługi mogą być wykonywane u klienta); opcjonalnie można podać imię i nazwisko pełnomocnika;
- określić przedmiot wykonywanej działalności gospodarczej; korzystnie jest wpisać wszystkie możliwe rodzaje działalności, ponieważ jeżeli przedsiębiorca będzie chciał poszerzyć dotychczasową działalność, będzie zmuszony, za każdy dodatkowy wpis zapłacić. Przykładowe rodzaje działalności to: usługi biurowe, tłumaczenia, marketing, reklama, pośrednictwo, usługi informatyczne, doradztwo, usługi rachunkowe, itp.;
- określić datę rozpoczęcia działalności gospodarczej. Należy wpisać faktyczny moment rozpoczęcia działalności i wziąć pod uwagę czas oczekiwania na wpis do ewidencji. Średnio wynosi on w dużych miastach od 2-3 tygodni, dodatkowo jeszcze 3-4 tygodni na załatwienie formalności w pozostałych urzędach. W mniejszych miastach jest on czasami krótszy;
- dołączyć dokument potwierdzający tytuł prawny przedsiębiorcy do lokalu (nieruchomości) stałego miejsca wykonywania działalności (np. akt własności lub umowę najmu lokalu).

Składając dokumenty należy uiścić opłatę w wysokości 100 PLN – opłata za znaczki skarbowe. Najpóźniej w ciągu 14 dni od daty zgłoszenia organ ewidencyjny doręczy zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej. Organ ewidencyjny ma również prawo do odmowy wpisu, jest to możliwe w następujących przypadkach:

- gdy zgłoszenie zawiera braki formalne, które mimo wezwania nie zostały usunięte w wyznaczonym terminie,

- gdy prawomocnie orzeczono zakaz wykonywania określonej w zgłoszeniu działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę.

Każdy zakładający własną działalność gospodarczą musi być świadomy tego, że w czasie prowadzenia swojej działalności jest zobowiązany zgłaszać organowi ewidencyjnemu każdorazową zmianę stanu faktycznego i prawnego odnoszącego się do wykonywanej działalności gospodarczej.

Należy również zaznaczyć, że istnieją takie rodzaje działalności gospodarczej, dla których należy uzyskać dodatkowe zezwolenie lub koncesję. Wymóg ten obejmuje wiele dziedzin, a ich regulacja wynika z ustaw szczegółowych lub (w przypadku koncesji) z ustawy „Prawo działalności gospodarczej”.

Krok II – uzyskanie REGON-u

Numer REGON, czyli numer w Krajowym Rejestrze Podmiotów Gospodarki Narodowej (inaczej numer statystyczny firmy), nadaje Urząd Statystyczny. Każdy przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą musi złożyć w Urzędzie Statystycznym odpowiedni wniosek oraz kopię zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej. Wniosek rozpatrzony jest bezpłatnie w ciągu 14 dni od daty złożenia.

W wyniku wpisu do rejestru przedsiębiorca otrzymuje zaświadczenie o nadanym numerze identyfikacyjnym REGON i ma obowiązek posługiwania się tym zaświadczeniem. Ponadto prowadzący działalność zobowiązany jest do podawania numeru identyfikacyjnego REGON na pieczętkach firmowych i drukach urzędowych.

Krok III – Numer Identyfikacji Podatkowej (NIP)

Zakładający działalność gospodarczą jeszcze przed jej rozpoczęciem musi złożyć w właściwym ze względu na swą siedzibę (siedzibę firmy) Urzędzie Skarbowym wniosek o nadanie numeru NIP (Numer Identyfikacji Podatkowej). Zgłoszenia dokonuje się raz bez względu na rodzaj oraz liczbę płaconych podatków, a także niezależnie od przyjętej przez przedsiębiorcę formy opodatkowania, rodzaju prowadzonej działalności, czy liczby przedsiębiorstw. Dokonując rejestracji należy złożyć następujące dokumenty:

- dostępny w urzędzie skarbowym odpowiedni formularz NIP-1,
- zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej,
- numer REGON,
- umowę rachunku bankowego.

Wcześniej należy również zdecydować o formie płatności podatku, tj.: w formie karty podatkowej, ryczałtu ewidencyjnego, na zasadach ogólnych lub wypełniając księgi przychodów i rozchodów, a także o formie prowadzenia księgowości (czy przedsiębiorca prowadzi ją sam czy zleca firmie). Zlecenie prowadzenia księgowości firmie zewnętrznej kosztuje od 100 do 500 PLN miesięcznie w zależności od ilości księgowanych dokumentów. Prowadzenie księgowości samodzielnie nie jest trudne, wymaga jednak pewnej wiedzy, znajomości przepisów i doświadczenia.

Zgłoszenie obowiązku podatkowego, należy dokonać najpóźniej na jeden dzień przed realizacją czynności podlegających opodatkowaniu. Podatnicy VAT zgłoszenia ewidencyjne dokonują w urzędzie skarbowym, w którym będą opłacać VAT.

Prywatny numer NIP osoby fizycznej staje się w momencie prowadzenia działalności numerem NIP firmy.

Krok IV – pieczętka

Kolejnym krokiem jest wyrobienie pieczętki. Na pieczętce musi znaleźć się przynajmniej informacja o:

- pełnej nazwie firmy,
- siedzibie firmy,
- numerze REGON.

Dobrze jest wyrobić pieczętkę wcześniej, zaraz po otrzymaniu numeru REGON i przed wizytą w banku, gdyż w większości przypadków przy założeniu karta wymagana jest pieczętka firmy. Koszt jednej pieczętki kształtuje się około 50 PLN + VAT.

Krok V – rachunek bankowy

Rozpoczynający działalność gospodarczą zobowiązany jest posiadać rachunek bankowy. Wymóg ten podyktowany jest koniecznością dokonywania płatności za pośrednictwem rachunku bankowego w przypadku, gdy stroną transakcji jest inny przedsiębiorca.

Gdy jedną ze stron jest inny przedsiębiorca oraz jeżeli suma wartości należności i zobowiązań z tym kontrahentem, powstałych w miesiącu bieżącym przekracza równowartość 1 tys. EUR i kwota należności miesiąca poprzednim przekracza równowartość 10 tys. EUR, a także gdy jednorazowa wartość należności lub zobowiązań przekracza równowartość 3 tys. EUR, to wówczas prowadzący działalność gospodarczą ma obowiązek posiadania własnego rachunku bankowego.

Wskazane wartości są przeliczane na złote według kursu średniego walut obcych ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym dokonywane są operacje finansowe.

W banku wypełnić należy następujące formularze: wniosek o założenie konta i karty ze wzorem podpisu, wniosek o wyrobienie karty lub/i czeków. Jednocześnie należy przedstawić dowód osobisty, kserokopię wpisu do ewidencji podatkowej z oryginałem do wglądu, kserokopię dokumentu nadania numeru REGON z oryginałem do wglądu oraz pieczętkę (jakie dokumenty należy przedłożyć, zależy od banku w którym zakłada się konto).

W przypadku własnej działalności ważny jest koszt utrzymania konta. Opłata ta jest dość zróżnicowana i waha się od około 35 PLN na kwartał do 100 PLN miesięcznie. Wybierając bank należy zwrócić uwagę na ceny opłat za przelewy, prowizje od wypłat gotówkowych, możliwości korzystania z czeków, karty, obsługi telefonicznej oraz internetowej konta, itp. Decyzję o wyborze banku warto dobrze przemyśleć, gdyż na polskim rynku usług bankowych pojawiają się nowe banki o atrakcyjnych ofertach, często bardzo konkurencyjnych w stosunku do znanych nam banków. Zwłaszcza w bankach internetowych oferty dla przedsiębiorców są bardzo korzystne.

Krok VI – Obowiązek zgłoszenia działalności w ZUS (www.zus.pl, www.zus.gov.pl)

Osoba rozpoczynająca działalność gospodarczą podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu:

- emerytalnemu,

- rentowemu,
- wypadkowemu,
- zdrowotnemu,
- chorobowemu (dobrowolne).

W tym celu musi zgłosić siebie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia emerytalnego. Ewentualnych pracowników i osoby współpracujące należy zgłosić do ubezpieczenia w ciągu 7 dni od przyjęcia do pracy lub rozpoczęcia współpracy.

Aby zgłosić firmę przedsiębiorca składa w ZUS formularz ZFA (zgłoszenie płatnika składek – osoby fizycznej). W przypadku, gdy prowadzenie firmy jest jedynym zajęciem i jedynym miejscem zatrudnienia dla ewentualnych pracowników, wówczas dla każdego pracownika z osobna należy wypełnić formularz ZUA – zgłoszenie do ubezpieczeń. Jeżeli przedsiębiorca albo pracownik ma pełnoetatową pracę płatną powyżej minimalnej pensji krajowej, wówczas osoby te należy zgłosić tylko do ubezpieczenia zdrowotnego na formularzu ZAA – zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego. Płatnik może ponadto objąć ubezpieczeniem członków rodziny na druku ZCZA lub ZCNA, oraz złożyć formularz ZBA – informacja o numerach rachunków bankowych płatnika składek.

Rozliczenia składek dokonuje się co miesiąc, składając deklarację ZUS na drukach DRA i RNA. Z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych można rozliczać się w formie elektronicznej. Od 1 kwietnia 2003 r. obowiązek przekazywania dokumentów ubezpieczeniowych poprzez teletransmisję danych w formie dokumentu elektronicznego z aktualnego programu informatycznego udostępnionego przez ZUS (nie dotyczy to dokumentów ZUS ZPA - zgłoszenie płatnika składek – osoby prawnej, ZUS ZFA – zgłoszenie płatnika składek – osoby prawnej oraz ZUS ZIPA – zgłoszenie płatnika składek - jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej) dotyczy płatników składek rozliczających składki za więcej niż 5 osób. Płatnicy składek, przed przystąpieniem do przekazywania dokumentów ubezpieczeniowych w formie elektronicznej, są zobowiązani potwierdzić wniosek o rejestrację w Punkcie Rejestracji znajdującym się w wybranej terenowej jednostce organizacyjnej Zakładu.

W Zakładzie Ubezpieczeń społecznych należy przedstawić następujące dokumenty:

- REGON firmy,
- numer wpisu do ewidencji i nazwę organu prowadzącego rejestr,
- numer rachunku bankowego firmy,
- dane personalne,
- numer NIP (wszystkich osób),
- dokumenty tożsamości z numerem i serią.

Wysokości składek ubezpieczenia przedstawia poniższa tabela

Tab. 1 Wysokość składek ubezpieczenia

Rodzaj ubezpieczenia	Stopa składki	
	Pracodawca	Ubezpieczony
Emerytalne	9,76 %	9,76 %
Rentowe	6,5 %	6,5 %
Chorobowe	-	2,45 %
Wypadkowe	ustala samodzielnie od 1.01.2003 r. do 31.03.2006 r. - od 0,97% do 3,86% podstawy wymiaru	-
Zdrowotne	-	8,00 %
Fundusz Pracy	2,45 %	-
Fundusz Gwarant. Św. Pracowniczych	0,15 %	-

Kwota ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w roku wymiaru podstawy składki na rok 2003 wynosi 65 850 PLN. Roczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe ubezpieczonych w danym roku kalendarzowym nie może być wyższa od kwoty odpowiadającej 30-krotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy.

Terminy płatności dla płatników składek ZUS przedstawia poniższa tabela.

Tab. 2 Terminy płatności składek; źródło: opracowanie własne na podstawie danych z www.zus.gov.pl

Płatnik	Ubezpieczenie	Termin	Uwagi
Rozpoczęcie działalności gospodarczej – osoba fizyczna	Ubezpieczenie emerytalne i rentowe	W terminie do 7 dni od daty powstania stosunku uzasadniającego objęcie ubezpieczeniem (rozpoczęcie działalności) lub zatrudnienia pierwszego pracownika	Na podstawie dokonanego zgłoszenia ZUS zakłada płatnikowi składek konto oznaczone numerem NIP, szczegóły można znaleźć na stronie http://www.zus.gov.pl link: <i>zgłoszenie do ubezpieczenia</i>
Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą	Ubezpieczenie społeczno – zdrowotne, fundusze pozaubezpieczeniowe	Do 10 dnia następnego miesiąca, o ile nie zatrudnia żadnych pracowników (opłacająca składkę wyłącznie za siebie)	Szczegółowe informacje na stronie http://www.zus.gov.pl poświęconej płatnikom składek. Dostępne są informacje o tym kto podlega ubezpieczeniu, a także formularze i zasady wypełnienia dokumentów, zasady przysyłania dokumentów do ZUS, w tym zasady elektronicznego przysyłania dokumentów, bezpłatne programy dla płatników, np. program 'Płatnik'.
Pozostali płatnicy w tym osoby fizyczne zatrudniające pracowników	Ubezpieczenie społeczno – zdrowotne, fundusze pozaubezpieczeniowe	Do 15 dnia następnego miesiąca	

Jednostki budżetowe	Ubezpieczenie społeczno – zdrowotne, fundusze pozaubezpieczeniowe	Do 5 dnia następnego miesiąca	Przepis ten obejmuje jednostki budżetowe, zakłady budżetowe, gospodarstwa pomocnicze, zgodnie z ustawą z 26 XI 1998 o finansach publicznych (http://www.zus.gov.pl)
---------------------	---	-------------------------------	---

Krok VII – dodatkowe formalności.

Przepisy Prawa Pracy:

Kodeks Pracy ważny od 1 stycznia 2003 www.gazetapawna.pl/kodeks

Jeżeli firma będzie zatrudniać pracowników, nawet jednego, to w ciągu 14 dni od rozpoczęcia działalności należy powiadomić Państwowy Inspektorat Pracy. Zgłosić należy gdzie działalność będzie prowadzona, jej rodzaj, zakres oraz, jeśli trzeba, przewidywaną liczbę pracowników.

Przepisy sanitarne

Państwowa Inspekcja Pracy www.pip.gov.pl

W ciągu 14 dni od dnia rozpoczęcia działalności, przedsiębiorca ma obowiązek powiadomienia właściwego państwowego inspektora sanitarnego o miejscu, rodzaju i zakresie prowadzonej działalności gospodarczej oraz o przewidywanej liczbie pracowników. Państwowy Inspektor Sanitarny jest uprawniony do kontroli zgodności obiektów z wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi.

Przepisy przeciwpożarowe.

Przedsiębiorca jest zobowiązany do przestrzegania przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych, wyposażenia pomieszczeń, obiektów, terenu w odpowiedni sprzęt przeciwpożarowy oraz ustalenia sposobów postępowania na wypadek powstania pożaru lub innego zagrożenia.

Przepisy dotyczące ochrony środowiska www.sanepid.pl

Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska sprawuje nadzór nad wpływem prowadzonej działalności na środowisko. Przykładowo przedsiębiorca powinien nie wprowadzać do gleby substancji szkodliwych, emitować płynów, gazów, dymów o stężeniu przekraczającym dopuszczalne normy, a także wywoływać nadmiernego hałasu i drgań w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą.

Inne wymogi

Po zarejestrowaniu przedsiębiorca musi oznaczyć siedzibę firmy. Oznaczenie powinno zawierać nazwę przedsiębiorcy i przedmiot wykonywanej działalności.

4. Formy prowadzenia małej działalności gospodarczej

4.1 Rodzaje działalności gospodarczej

Poniżej scharakteryzowane będą rodzaje działalności gospodarczej odpowiadające warunkom małej działalności skierowanej na telepracę lub pracę elastyczną.

Najprostszą formą prowadzenia działalności jest działalność gospodarcza osoby fizycznej zwana też jednoosobową działalnością gospodarczą (firma jednoosobowa). W tym przypadku nie trzeba tworzyć żadnej zorganizowanej struktury. Forma ta jest szczególnie praktyczna, gdy przedsiębiorca zamierza prowadzić działalność samodzielnie, choć niekoniecznie osobiście, np. w usługach czy drobnej wytwórczości.

Jeżeli działalność ma obejmować szerszy zakres działań, do których potrzebna będzie ścisła współpraca przedsiębiorcy z innymi osobami, to należy zastanowić się nad wyborem zorganizowanej formy działalności. W tym celu można utworzyć np. spółkę posiadającą osobowość prawną tj. spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością czy akcyjną lub pozbawioną osobowości prawnej tj. spółkę cywilną, jawną, komandytową, komandytowo-akcyjną czy partnerską. Spółka cywilna nie jest podmiotem gospodarczym - status przedsiębiorców mają tylko jej wspólnicy.

Najczęściej stosowany podział spółek ze względu na ich cechy charakterystyczne, to podział na spółki osobowe i kapitałowe.

- Spółki osobowe to:
  - spółka cywilna,
  - spółka jawna,
  - spółka partnerska,
  - spółka komandytowa
  - spółka komandytowo-akcyjna.
- Spółkami kapitałowymi są:
  - spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
  - spółka akcyjna.

Spółki osobowe charakteryzują się tym, że podstawę ich istnienia i działalności stanowią wspólnicy. Wspólnicy bezpośrednio prowadzą sprawy spółki, ich prawa i obowiązki wobec spółki są równe, oni też ponoszą odpowiedzialność za jej zobowiązania. Majątek spółki stanowi wspólny majątek wspólników. Spółka osobowa może we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana. Spółka osobowa prowadzi przedsiębiorstwo pod własną firmą. Spółki osobowe nie posiadają osobowości prawnej, co oznacza, że nie są one odrębnymi od wspólników podmiotami.

Spółka cywilna jest typem spółki osobowej, której regulacja znajduje się w Kodeksie cywilnym. W wyniku zawarcia umowy wspólnicy zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego przez działanie w sposób oznaczony, w szczególności przez wniesienie wkładów. Spółka cywilna stanowi formę gospodarczego współdziałania osób i może być założona dla każdego celu gospodarczego, krótko - lub długookresowego.

Wniesione przez wspólników wkłady oraz dochody uzyskiwane przez spółkę cywilną w czasie jej trwania, stanowią wspólny majątek wspólników. Wspólnicy nie mogą nim rozporządzać ani go dzielić tak długo, jak długo istnieje spółka. Za zobowiązania spółki wspólnicy odpowiedzialni są solidarnie, co oznacza, że każdy z nich w całości odpowiada nie tylko wspólnym majątkiem spółki, ale i majątkiem osobistym. Każdy ze wspólników jest uprawniony do równego udziału w zyskach i stratach, i to bez względu na rodzaj i wartość wniesionego do spółki wkładu, jednakże wspólnicy mogą odmiennie ustalić zasady tego uczestnictwa; nie mogą tylko wyłączyć wspólnika od udziału w zyskach.

Spółka jawna to spółka, która prowadzi przedsiębiorstwo pod własną firmą, a nie jest spółką handlową. Umowa spółki jawnej powinna być zawarta na w formie aktu notarialnego. Spółka jawna w odróżnieniu od spółki cywilnej, posiada pewne cechy właściwe osobom prawnym; może ona nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana oraz być uznana za upadłą nie pociągając upadłości wspólników. Wspólnicy bezpośrednio prowadzą sprawy spółki i mogą reprezentować ją na zewnątrz, zaś za zobowiązania spółki odpowiadają solidarnie całym swoim majątkiem, zarówno spółki jak i osobistym.

Spółka komandytowa to spółka mająca na celu prowadzenie przedsiębiorstwa pod własną firmą, w której wobec wierzycieli za zobowiązania spółki co najmniej jeden wspólnik odpowiada bez ograniczenia (komplementariusz), a odpowiedzialność co najmniej jednego wspólnika (komandytariusza) jest ograniczona. Nie jest już wymagane, by spółka komandytowa prowadziła przedsiębiorstwo w większym rozmiarze lub gospodarstwo rolne. Można więc wykorzystać spółkę komandytową jako formę jakiegokolwiek działalności gospodarczej. Stanowi ona odmianę spółki jawnej, jednakże w odróżnieniu od niej spółka komandytowa powstaje dopiero z momentem wpisu do rejestru prowadzonego przez sąd rejestrowy.

Spółka partnerska jest to spółka osobowa, utworzona przez wspólników (partnerów) w celu wykonywania wolnego zawodu w spółce prowadzącej przedsiębiorstwo pod własną firmą. Jej cechą jest to, że przynajmniej jeden wspólnik odpowiada za zobowiązania spółki bez ograniczeń. Natomiast odpowiedzialność pozostałych wspólników jest ograniczona. Partnerami w spółce mogą być wyłącznie osoby fizyczne, uprawnione do wykonywania wolnych zawodów takich jak: lekarz, stomatolog, weterynarz, technik dentystyczny, położna, pielęgniarka, tłumacz, nauczyciel udzielający „lekcji na godziny”. Należą tu m.in. adwokaci, radcowie prawni, biegli rewidenci, lekarze. Spółka partnerska może okazać się w praktyce atrakcyjną formą dla prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby fizyczne wykonujące wolny zawód.

Spółka komandytowo-akcyjna jest spółką mającą na celu prowadzenie przedsiębiorstwa pod własną firmą, w której wobec wierzycieli za zobowiązania spółki co najmniej jeden wspólnik odpowiada bez ograniczenia (komplementariusz), a co najmniej jeden wspólnik jest akcjonariuszem. Akcjonariusz jest obowiązany jedynie do świadczeń określonych w statucie spółki. Spółka ta stanowi połączenie dwóch typów spółek, tj. spółki komandytowej i spółki akcyjnej. Wspólnicy, którzy decydują się na prowadzenie działalności w formie spółki komandytowo - akcyjnej muszą zgromadzić kapitał zakładowy w wysokości co najmniej 50 tys. PLN.

Spółki kapitałowe również mogą we własnym imieniu nabywać prawa i zaciągać zobowiązania. Zasadniczą różnicą między spółkami osobowymi i kapitałowymi jest to, że spółki osobowe nie posiadają osobowości prawnej, natomiast spółki kapitałowe uzyskują taką osobowość z chwilą wpisu do rejestru.

Założenie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest bardziej skomplikowane niż w przypadku spółek osobowych i wymaga spełnienia następujących warunków:

- 1) zawarcia umowy spółki;
- 2) wniesienia całego kapitału zakładowego;
- 3) ustanowienia władz spółki;
- 4) wpisu do rejestru sądowego

Spółkę akcyjną mogą utworzyć jej założyciele (możliwe jest też łącznie z osobami trzecimi), bądź można ją powołać do życia w drodze publicznej subskrypcji (ogłoszenia o zapisach na akcje). Powstanie spółki akcyjnej wymaga dokonania następujących czynności:

- 1) zawarcia tzw. aktu założycielskiego spółki oraz sporządzenia statutu;
- 2) pokrycia kapitału zakładowego;
- 3) powołania organów spółki;
- 4) wpisu do rejestru sądowego.

Z punktu widzenia pracy elastycznej oraz telepracy, najbardziej odpowiednim wydaje się być założenie własnej działalności gospodarczej lub spółki cywilnej bądź spółka jawnej w zależności od woli.

Główny akt prawny dotyczący prowadzenia działalności gospodarczej to ustawa z dnia 19 listopada 1999 r. - Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178, z 2000 r. Nr 86, poz. 958 i Nr 114, poz. 1193, z 2001 r. Nr 49, poz. 509, Nr 67, poz. 679, Nr 102, poz. 1115 i Nr 147, poz. 1643 oraz z 2002 r. Nr 1, poz. 2); znajduje się na stronie www.abc.com.pl.

Więcej informacji o zakładaniu działalności gospodarczej, typach spółek, aktualnej sytuacji prawnej zawierają serwisy:

www.prawo.interia.pl/firma

www.twoja-firma.pl

www.art.pl/poradnik.pdf

www.abc.praca.pl

www.lpraca.gov.pl

www.uwolnienie.pl/informator.doc

www.e-prawnik.pl

4.2 Modele organizacji małej działalności w oparciu o pracę elastyczną

W tym podrozdziale przedstawione zostaną modele organizacji małej działalności gospodarczej w kontekście telepracy oraz pracy elastycznej. Przedstawione modele częściowo bazują na rzeczywistych przykładach istniejących firm, po części są też propozycją autorów opracowania opartą o analizę uwarunkowań związanych z tym zagadnieniem pracy elastycznej.

Zaznaczyć należy, że w każdym przypadku, w przypadku pracy z wykorzystaniem sprzętu i oprogramowania komputerowego, trzeba brać pod uwagę zakup lub wdzierżawienie tego sprzętu na potrzeby założonej działalności gospodarczej.

Model I – „3 × 1”

Model ten zakłada współpracę trzech osób posiadających umiejętności projektowania stron WWW. Specyfika pracy projektanta pozwala, by każda z osób mogła pracować niezależnie. Osoby mogą więc pracować w domu. Każdy z projektantów może realizować zlecenia samodzielnie, kontaktować się z klientami (za pośrednictwem telefonu lub Internetu) starając się pozyskać nowe zlecenia, omawiać z klientem poszczególne wyniki prac, dokonywać rozliczeń, wystawiać faktury itp. W takim przypadku, każdy pracownik potrzebuje komputer z odpowiednim oprogramowaniem oraz dostępem do Internetu, telefon, drukarkę, faks.

Firma ta może działać jako spółka cywilna lub jawna. Może być również taka sytuacja, w której właścicielem firmy jest jedna osoba, a pozostałe są u niej zatrudnione na umowę o pracę, umowę zlecenie, lub o dzieło, bądź prowadzić własną działalność gospodarczą. W tym przypadku właściciel z racji swej roli jest uprawniony do nadzoru i koordynacji pracy swoich pracowników w takim stopniu by zadowolić oczekiwania klienta. Właściciel prowadzi rozliczenia, wypisuje faktury, udziela rabatu, itp. Oczywiście jeżeli uważa to za stosowne, może część swoich obowiązków oddelegować pracownikom, tak by oni zwracali się do niego tylko w przypadkach trudniejszych, wymagających jego opinii, kontrowersyjnych lub spornych. Wówczas jednak musi dokładnie określić, które kompetencje i w jakim zakresie zostały oddelegowane, np.: pracownik może wystawiać fakturę na standardowe zlecenie, i udzielać rabatu w wysokości ustalonej przez właściciela, w każdym innym przypadku rozliczeń z klientem dokonuje właściciel.

Model II – „2+1”

Ideą tego modelu jest wzajemna współpraca dwóch osób posiadających specyficzne umiejętności (projektant oprogramowania, projektant stron WWW, grafik komputerowy, itp.) ze specjalistą od marketingu i promocji. Szkieletem tego modelu jest więc współdziałanie dwóch projektantów realizujących zlecenia pozyskane przez marketingowca. W modelu tym łatwo zauważyć, że każdy z pracowników odpowiedzialny jest za to, co umie robić najlepiej (specjalizacja przedmiotowa). Osoba z doświadczeniem z zakresu sprzedaży zajmuje się dystrybucją produktów projektantów, pozyskiwaniem zleceń, a projektanci zajmują się wspólnie lub samodzielnie realizacją pozyskanych zadań. Z klientem, w pierwszej fazie – pozyskiwania zlecenia - kontaktuje się marketingowiec. Jeżeli pozyska on zlecenie, to w dalszym etapie klient rozmawia już z wykonawcą – projektantem i z nim współpracuje do końca. Sprawy związane z rozliczeniami zamyka również osoba odpowiedzialna za sprzedaż.

W tym przypadku projektanci muszą mieć zapewniony dostęp do komputera i odpowiedniego oprogramowania, a także Internetu. Osoba odpowiedzialna za sprzedaż powinna mieć do dyspozycji urządzenia ułatwiające kontakt z klientem, telefon, samochód, komputer, podstawowy sprzęt biurowy, itd.

Forma organizacji takiego zespołu może polegać na współpracy trzech niezależnych firm, jeżeli każda z osób prowadzi własną działalność gospodarczą. Wówczas wszelkie rozliczenia między nimi dokonywane są tak jak między firmami. Oczywiście można również założyć spółkę projektantów, która zatrudnia lub współpracuje z firmą świadcząca usługi z zakresu pozyskiwania zleceń i sprzedaży.

Model III – „Mała firma marketingowa”

Ten model jest propozycją dla osób posiadających doświadczenie w zakresie promocji i reklamy. Skład osobowy takiego zespołu marketingowego nie jest tu określony z góry. Firma zajmowałaby się usługami marketingowymi na rzecz małych firm, takimi jak: projektowanie i realizacja badań marketingowych, projektowanie i realizacja małych kampanii reklamowych lub promocyjnych, usługi *call center*, zbieranie danych o klientach itp. Specjalista od promocji i reklamy może w takim przypadku założyć własną działalność gospodarczą. W zależności od rozmiaru zleceń i ich pracochłonności przedsiębiorca zatrudniałby na umowę zlecenie, o dzieło, umowę o pracę taką liczbę osób by zapewnić sobie terminowość realizacji zleceń. Oczywiście zatrudnienie pracowników może być też realizowane w formie współpracy z innym podmiotem gospodarczym, jako podwykonawcy danego zlecenia. Ten sposób zatrudnienia rozwiązałby problemy jakie mógłby napotkać przedsiębiorca, gdyby zdecydował się utrzymywać stałą liczbę zatrudnionych na umowę o pracę.

Właściciel firmy zajmowałby się pozyskiwaniem zleceń dla swojej firmy, kontaktami z klientami oraz rozliczeniami. Natomiast osoby współpracujące odpowiedzialne byłyby tylko za powierzone im zadania do wykonania.

Sama praca mogłaby być realizowana zdalnie. W tym wypadku, każdy z pracowników powinien mieć dostęp nie tylko do niezbędnego wyposażenia, często do komputera i Internetu lub telefonu, ale również do faksu, drukarki, kserokopiarki. W przeciwnym wypadku, przedsiębiorca powinien zorganizować biuro marketingowe, gdzie pracownicy mogliby (w razie potrzeby) skorzystać z tego typu urządzeń.

Model IV – „Tłumacz”

Ta propozycja skierowana jest do osób znających języki obce. Osoba taka po założeniu działalności gospodarczej mogłaby całkowicie samodzielnie prowadzić swoją działalność. Praca tłumacza może być łatwo realizowana w domu. Nawet pozyskiwanie zleceń mogłoby się odbywać wyłącznie przez Internet, np. poprzez strony z ogłoszeniami o pracy, poszukiwaniu zleceń, itp. W tym przypadku infrastruktura jaką powinna dysponować taka osoba jest ograniczona do minimum. Wystarczy bowiem komputer z dostępem do Internetu oraz telefon. W tym przypadku zleceniodawca nie musi spotykać się z zleceniobiorcą celem przedstawienia zlecenia, gdyż wszystkie formalności mogą załatwić przez Internet, telefon lub faks, zwłaszcza gdy dzieli ich spora odległość.

Największą trudnością może się jednak okazać zdobycie zaufania wśród potencjalnych zleceniodawców. Zwłaszcza, że w Polsce popularność zdalnej pracy jest wciąż niewielka. Jednak w przypadku prac związanych z tłumaczeniem tekstów, zleceniodawców można

szukać w innych krajach na świecie, chociażby w krajach UE, gdzie zapotrzebowanie na tłumaczenia na język polski będzie się zapewne zwiększać.

Model V – „Administrator”

Ta propozycja skierowana jest do osób mobilnych, posiadających doświadczenie w obsłudze technicznej sprzętu komputerowego. Osoba taka zajmowałaby się świadczeniem usług związanych z administrowaniem sieci. Jej praca miałaby charakter zdalny. Dostępność pod telefonem lub mailem gwarantowałaby szybką i sprawną pomoc w nagłych wypadkach, nie wymagających fizycznej obecności tej osoby w danym miejscu. Oczywiście w przypadku zaistnienia awarii, której nie można naprawić zdalnie, osoba taka będzie musiała dojechać do klienta. Okresowo administrator będzie musiał dokonywać przeglądów technicznych sprzętu u klienta, w związku z tym częstotliwość pobytu u zleceniodawcy może wynosić do kilku razy w miesiącu. Osoba taka oprócz telefonu komórkowego i dostępu do Internetu, musi posiadać samochód.

Narzędzia zdalnej administracji

Usługa zdalnej administracji siecią, serwerem jest niezwykle użyteczna. Umożliwia ona dostęp do serwera w przypadku zdalnej administracji, a także wtedy, gdy serwer jest niedostępny, np. znajduje się w zabezpieczonym pomieszczeniu, do którego wejście by wykonać prostą operację na serwerze nie ma sensu. W ramach systemu NetWare dostępne jest kilka narzędzi pozwalających na zdalną administrację: różnego typu konsole o zróżnicowanym standardzie i różnym stopniu przyjazności dla użytkownika. Za odpowiednią cenę można zakupić narzędzie z dodatkowymi opcjami zabezpieczeń, a także z różnymi wymaganiami sprzętowymi. Miarą jakości i zadowolenia klienta z tego typu narzędzi jest oczywiście koszt zakupu. Firmy udostępniają swoim potencjalnym użytkownikom również wersje testowe, najczęściej 30 dniowe, które są do pobrania na ich stronach, np.: www.adremsoft.com.pl, www.cscare.com, www.hornanet.g.pl - Back Orifice Trojan. Programy do prowadzenia zdalnej administracji można pobrać za darmo ze stron firm oferujących usługi informatyczno-telekomunikacyjne, np. ze strony krakowskiej firmy Intercom sp. z o.o. (www.intercom.pl).

Informacje poniższe dotyczą usług zdalnego rejestru i zdalnej administracji dla Microsoft Windows 95, Microsoft Windows 98 oraz Microsoft Windows 98 Wydanie drugie. Narzędzie Rejestr zdalny (RemoteReg) nie jest dostarczane na dysku CD z systemem Windows Me. Można je zainstalować z systemu Windows 98 w systemie Windows Me. Narzędzia te umożliwiają administrowanie udostępnianiem plików i drukarek oraz zdalne edytowanie Rejestru (z innego komputera w sieci). Na komputerach biorących udział w administracji zdalnej musi być ustawiony ten sam poziom zabezpieczeń. Administracja zdalna obejmuje trzy składniki:

- Monitor sieci;
- Monitor systemu;
- Administracja systemem plików.

Wśród oprogramowania serwerowego na uwagę zasługuje system zarządzania NMS (Network Management System). Dostępne na rynku systemy NMS różnią się możliwościami. Większość potrafi na przykład monitorować ruch w poszczególnych segmentach sieci – dzięki temu możemy zapobiec stanom przeciążenia albo dostatecznie wcześnie zaplanować rozbudowę. Umożliwia też szybką rekonfigurację sieci z jednego miejsca. NMS zapewnia: spełnienie zaleceń ISO, zarządzanie siecią, zarządzanie oprogramowaniem i aplikacjami, w

tym m.in. zdalną kontrolę i administrację pozwalającą na przejęcie kontroli nad dowolnym komputerem w sieci.

Dodatkowe koszty jakie mogłyby się w tym wypadku pojawić to koszt założenia infolinii. Propozycja ta jest jednak alternatywna na wypadek gdyby przedsiębiorca chciał świadczyć takie usługi również dla klientów indywidualnych. Generalnie głównym odbiorcą tego typu usług były by małe firmy zlokalizowane stosunkowo niedaleko od siedziby administratora.

Model VI – „Mała księgowość”

Ten model skierowany jest dla osób, które posiadają doświadczenie i wiedzę z zakresu prowadzenia księgowości. Osoba taka, zakładając własną działalność gospodarczą, staje się potencjalną firmą zewnętrzną prowadzącą księgowość wśród podmiotów gospodarczych. Zakres firm objętych usługami księgowymi sprowadzałoby się do małych przedsiębiorstw, które nie mogą pozwolić sobie na zatrudnienie własnej księgowej. Usługi takie obejmowałyby wystawianie faktur, rozliczenia z instytucjami, rozliczanie podatków, wypisywanie umów, przygotowanie sprawozdań z działalności, itd. Osoba mogłaby prowadzić swą działalność zdalnie, z wykorzystaniem technik telekomunikacyjnych jak Internet, faks. Kontakt z klientem ograniczałby się do sytuacji, kiedy należy zawieźć dokumenty do pracodawcy, pobrać od niego dane, itp., choć nie jest to obligatoryjne. Prowadzący firmę zajmującą się świadczeniem usług w zakresie małej księgowości musi liczyć się z kosztami zakupu oprogramowania niezbędnego do rozliczeń, sporządzania zestawień, a także aplikacji wspomagających pozostałe czynności księgowo-prawne wraz z narzędziami umożliwiającymi prowadzenie tych usług zdalnie. Przykładowe oprogramowanie wspomagające prowadzenie księgowości (np. Oprogramowanie księgowe www.infostar.pl), FK – System Finansowo-Księgowy, zawiera w pełni definiowalny plan kont, dodatkowy okres obliczeniowy rejestr: kasowy, sprzedaży, bankowy, zakupu; naliczanie odsetek, rozbudowany moduł rozrachunków.

Model ten jest dość powszechnym rozwiązaniem obecnym w rzeczywistości. Najczęściej z tej formy działalności korzystają kobiety aktywne, będące na przedwczesnej emeryturze bądź bezrobotne, które dysponują wiedzą i doświadczeniem w pracy na stanowisku księgowej.

5. Podstawowe informacje o prowadzeniu księgowości

5.1 Podatek VAT www.vat.pl

Podatek od towarów i usług, zwany podatkiem VAT, jest podatkiem płaconym od przychodów i w całości przerzucony na odbiorcę finalnego produktu (towaru). Mimo, że zasady płacenia VAT wymagają, aby każdy, kto dokonuje obrotu danym towarem zapłacił VAT, to jednak ciężar tego podatku przenosi się na konsumenta. Taki rodzaj podatków nazywamy podatkami pośrednimi. Oba rodzaje podatków – podatek VAT oraz podatek dochodowy są od siebie niezależne. Jedynie osoby zwolnione z VAT zaliczają go w koszty. Wybór formy opodatkowania podatkiem dochodowym nie determinuje obowiązku płacenia podatku VAT. Podstawę prawną stanowi ustawa z 8 stycznia 1993 r. o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym wraz z późniejszymi zmianami (ostatnia zmiana 4 grudnia 2002 r.), ustawa dostępna na www.podatki.pl, www.rzeczpospolita.pl, <http://ebib.oss.wroc.pl/prawo/otpraw/vat.php>.

Prawie każdy podmiot gospodarczy płaci lub będzie płacić podatek VAT, istnieją jednak pewne możliwości zwolnienia:

- **Zwolnienie podmiotowe** od podatku VAT przysługuje osobom, które:
  - prowadząc już wcześniej działalność za poprzedni rok nie przekroczyły obrotów w wysokości 10 tys. EUR
  - rozpoczęły działalność i nie przekroczą od początku do końca roku obrotów w wysokości 10 tys. EUR (jeśli działalność rozpoczęta została w trakcie roku, kwotę powyższą dzielimy proporcjonalnie do pozostałych do końca roku miesięcy czy nawet dni).
- **Zwolnienie przedmiotowe** od podatku VAT przysługuje osobom, które sprzedają towary i usługi zwolnione z podatku VAT (załącznik nr 2 do ustawy VAT). Jeżeli przedsiębiorca wybierze zwolnienie nie będzie mógł wystawiać faktur VAT i odliczać podatku zapłaconego w cenie usług i towarów kupowanych. W zależności od rodzaju prowadzonej działalności może to być korzystne lub nie.

Rejestracja na potrzeby podatku od towarów i usług VAT jest konieczna tylko w przypadku, gdy przedsiębiorca osiąga obroty w skali roku ponad 10 tys. EUR. Do momentu przekroczenia tej kwoty przedsiębiorca (przed dokonaniem pierwszej sprzedaży) musi złożyć w urzędzie skarbowym pisemne oświadczenie o zwolnieniu z VAT (formularz VAT-6). Po przekroczeniu tej kwoty traci się zwolnienie z VAT i przedsiębiorca jest zobowiązany dokonać rejestracji na druku VAT-R (dokonując opłaty w wysokości 150 PLN) oraz co miesiąc rozliczać się z fiskusem w deklaracji VAT-7.

Nowe przepisy obowiązujące od 1 stycznia 2003 r. wprowadzają tzw. kategorię małego płatnika, dając mu ułatwienia w zakresie rozliczenia z VAT. Małym podatnikiem jest podatnik podatku od towarów i usług, u którego wartość sprzedaży towarów, a także wartość eksportu towarów i usług nie przekroczyła w poprzednim roku podatkowym kwoty w wysokości 800 tys. EUR. Do tej kategorii zaliczeni zostali także podatnicy świadczący usługi komisju, jeżeli wartość sprzedanych przez nich towarów nie przekroczyła wyżej wymienionej kwoty oraz podatnicy prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie, zarządzający funduszem powierniczym, będący agentem, zleceniobiorcą lub inną osobą świadczącą usługi o podobnym charakterze, ale tylko wtedy gdy kwota prowizji lub innych postaci wynagrodzenia za wykonane usługi, zmniejszona o kwotę podatku, nie przekroczyła 30 tys. EUR. Mały

podatnik może wybrać metodę kasową rozliczeń polegającą na tym, że obowiązek podatkowy w podatku od towarów i usług będzie powstawał z dniem uregulowania całości lub części należności, nie później niż 90 dnia od dnia wydania towaru lub wykonania usługi. Podatnik musi pisemnie zawiadomić urząd skarbowy o wyborze metody kasowej, w terminie do końca miesiąca poprzedzającego okres, za który będzie stosował metodę kasową. Mały podatnik może zrezygnować z metody kasowej, nie wcześniej jednak niż po upływie 12 miesięcy, w czasie których rozliczał się tą metodą, po uprzednim pisemnym zawiadomieniu urzędu skarbowego, w terminie do końca kwartału, w którym stosował tę metodę. Prawo do rozliczania podatku metodą kasową traci się począwszy od rozliczenia za miesiąc następujący po kwartale, w którym przekroczona zostanie kwota uprawniająca małego podatnika do skorzystania z tej metody. Mali podatnicy, bez względu na to czy wybiorą metodę kasową, mogą składać w urzędzie skarbowym deklaracje podatkowe dla podatku od towarów i usług za okresy kwartalne w terminie do 25 dnia miesiąca następującego po kwartale, w którym powstał obowiązek podatkowy.

Bardzo ważną sprawą dla podatników rozpoczynających działalność i rozważających możliwość wyboru zwolnienia z VAT jest wprowadzenie regulacji, pozwalającej na zmianę dokonanego wyboru w trakcie prowadzenia działalności. Podatnik, który zrezygnował ze zwolnienia od podatku, będzie mógł po upływie 3 lat od daty tej rezygnacji ponownie skorzystać ze zwolnienia.

Podatkowi VAT poświęcony jest serwis www.vat.pl, znajduje się tam m.in. ujednolicony tekst Ustawy o podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego z 8 stycznia 1993 r..

5.1.1 VAT po akcesji

Po 1 maja 2004 r. zasady rozliczania podatku VAT ulegną pewnym zmianom, między innymi wszystkie czynności związane z usługami transportowymi (przewóz towarów) definiowane będą jako wewnątrzspółnotowe usługi transportu towarów, przy założeniu, że przewozy realizowane będą między krajami Unii Europejskiej. Miejszem opodatkowania takiego przewozu jest zawsze kraj rozpoczęcia transportu. Jeżeli usługodawcą jest podmiot posługujący się polskim numerem identyfikacyjnym (NIP), usługi te opodatkowane będą w Polsce właściwą dla nich stawką. Jeżeli usługobiorca poda swój numer identyfikacyjny, potwierdzający rejestrację dla potrzeb VAT w państwie należącym do Unii i innym niż Polska, to w tym państwie usługa transportu zostanie opodatkowana. Podmiotem zobowiązanym do zapłaty podatku będzie kontrahent (usługobiorca). Pomimo, że usługa opodatkowana będzie za granicą, a VAT zapłaci nabywca, polski usługodawca będzie mógł odliczyć podatek VAT naliczony w związku z transakcją. Efekt będzie więc identyczny jak w chwili obecnej, gdzie obowiązuje zerowa stawka opodatkowania dla tego typu usługi.

Usługi o zasięgu pozaunijnym, np. usługi transportu między Niemcami a Rosją, realizowane przez firmę polską, traktowane będą jako transport międzynarodowy opodatkowany zerową stawką VAT, pod warunkiem spełnienia określonych warunków, np.: posiadanie dokumentu potwierdzającego wykonanie usługi.

Przy spełnieniu określonych warunków, takich jak podanie przez odbiorcę numeru identyfikacyjnego, wskazującego, że podmiot jest zarejestrowany dla potrzeb VAT podatnikiem we Wspólnocie, przy eksporcie towarów produkowanych wyłącznie do krajów unii, dla sprzedającego zachowane będzie opodatkowanie ze stawką 0%.

W chwili obecnej Ministerstwo Finansów przygotowuje ustawę o podatku VAT, w myśl której przedsiębiorcy rozpoczynający działalność gospodarczą (lub będący podatnikiem przez okres krótszy niż 12 miesięcy) i zamierzający dokonywać transakcji wewnątrzspółnotowych, zobowiązani będą do wpłacenia kaucji. Jej wysokość nie jest jeszcze ustalona. Istnieje pewne prawdopodobieństwo, że Ministerstwo Finansów wycofa się z tego projektu, gdyż kaucje stosowane byłyby tylko w dwóch spośród 15 krajów członkowskich, a dodatkowo mogłyby stanowić barierę finansową dla drobnych firm, których działalność opierałaby się na handlu z podmiotami z innych państw członkowskich.

Po wejściu do Unii nadal będzie istnieć możliwość zwolnienia z obowiązku opłacania VAT. Przepisy VI dyrektywy przewidują możliwość zwolnienia z VAT podmiotów, których obroty nie przekraczają określonej kwoty. Przepisy obowiązujące w Polsce mają pozostać bez zmian. Oznacza to, że pozostanie pułap obrotów w wysokości stanowiącej równowartość 10 tys. EUR, po przekroczeniu którego dany podmiot jest zobowiązany doliczać VAT do sprzedawanych towarów i świadczonych usług.

Po 1 maja 2004 r. nie będzie obowiązku zgłaszania wywozu towarów do innego państwa członkowskiego w granicznym urzędzie celnym. Tego typu transakcja jako tzw. wewnątrzspółnotowa dostawa towarów opodatkowana będzie, po spełnieniu wymaganych przez przepisy warunków, zerową stawką VAT. Nabywca będzie zobowiązany do obliczenia i odprowadzenia VAT z tytułu nabycia towarów pochodzących z państwa należącego do Wspólnoty. Polski podatnik przez rozpoczęciem dostawy towaru, będzie musiał uzyskać od zagranicznego kontrahenta numer identyfikacyjny (potwierdzenie że jest się w swoim kraju płatnikiem VAT). W przeciwnym razie sprzedaż towarów zostanie opodatkowana stawką właściwą dla transakcji krajowych.

Konsekwencją wewnątrzspółnotowej dostawy będzie brak obowiązku wypełniania dokumentu SAD (dokumenty SAD dostępne na stronie www.signform.pl). Polski sprzedawca będzie musiał sporządzić informację podsumowującą (składaną raz na kwartał w urzędzie skarbowym) oraz deklaracją Intrastat (składaną w urzędzie statystycznym co miesiąc). Składając deklarację w urzędzie skarbowym. Szczegóły dotyczące podatku od towarów i usług w kontekście wejścia Polski do Unii Europejskiej odnaleźć można w specjalnych dodatkach gazety Rzeczpospolitej, na stronie www.rzeczposoplita.pl.

5.2 Podatek dochodowy

Podatek dochodowy płacą osoby fizyczne oraz osoby prawne. Podatek dochodowy od osób fizycznych (tj. ludzi, a nie osób prawnych, czyli np. spółek akcyjnych lub fundacji) pobierany jest na podstawie Ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (www.firma.onet.pl, tekst ujednolicony ustawy dostępny na stronie www.gofin.pl). Podatek dochodowy od osób prawnych płacony jest przez jednostki organizacyjne posiadające osobowość prawną, a także państwowe jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej na mocy Ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych wraz z późniejszymi zmianami (tekst ujednolicony dostępny na stronie www.gofin.pl).

Zmiany wynikające z nowelizacji ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (ustawa z dnia 27 lipca 2002 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw, Dz.U. Nr 141, poz. 1182), które obowiązują od 1 stycznia 2003 r. mają zastosowanie do dochodów (strat) uzyskanych od tego dnia, z wyjątkiem przepisu umożliwiającego zamortyzowanie 30% wartości początkowej środka trwałego już w pierwszym roku jego użytkowania. Zmiany te w sposób szczegółowy można

zobaczyć na stronie krakowskiego urzędu skarbowego. Poniżej przedstawione zostaną tylko niektóre z nich.

Nowelizacja ustawy wprowadziła istotne zmiany między innymi w regulacji dotyczącej obowiązku podatkowego. Zgodnie z przepisami ordynacji podatkowej (art. 4 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o zmianie ustaw - Ordynacja podatkowa oraz o zmianie niektórych innych ustaw, Dz.U. nr 169, poz. 138) obowiązkiem podatkowym jest wynikająca z ustaw podatkowych nieskonkretyzowana powinność przymusowego świadczenia pieniężnego w związku z zaistnieniem zdarzenia określonego w tych ustawach. Zakres tego obowiązku normują ustawy podatkowe, w tym ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych, która stosuje podział na ograniczony i nieograniczony obowiązek podatkowy.

Od 2003 r. nieograniczonym obowiązkiem podatkowym objęte będą tylko osoby fizyczne mające miejsce zamieszkania na terytorium Polski (do tej pory również osoby czasowo przebywające w Polsce przez dłużej niż 183 dni w roku) - z wyjątkiem cudzoziemców przybywających do Polski w celu zatrudnienia w zagranicznym przedsiębiorstwie.

Natomiast definicja ograniczonego obowiązku podatkowego nie uległa zmianie (art. 3 ust. 2a ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych).

Zmiany w ustawie z 27 lipca 2002 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2003 r. dotyczył przede wszystkim uproszczenia oraz uporządkowania systemu podatkowego, a także wprowadzanie instrumentów podatkowych skierowanych na ożywienie wzrostu gospodarczego. W ustawie sprecyzowano pojęcia takie jak przedsiębiorstwo, inwestycje i składniki majątkowe. Zmiany dotyczą również umorzenia i podziału majątku, pozycji przychodów (katalog przychodów skorygowano zgodnie z ustaleniami z ustawy o rachunkowości). Sprecyzowano również moment powstania przychodu w postaci nominalnej wartości udziałów (akcji) w spółce albo wkładów do spółdzielni objętych w zamian za aport w innej postaci niż przedsiębiorstwo. Dalsze korekty dotyczą dochodów jakie powstały z tytułu udziału w zyskach osób prawnych, kosztów uzyskania przychodów – szczegółowo zmiany w ustawie opisano na stronie krakowskiego Urzędu Skarbowego www.usstaremiasto.fr.pl. W zakresie obowiązku składania zeznań, podatnicy będą zobowiązani do złożenia tylko jednego zeznania o wysokości dochodu (straty) w roku podatkowym w terminie do końca trzeciego miesiąca roku podatkowego i w tym terminie wpłacić podatek należny albo różnicę między podatkiem należnym od dochodu osiągniętego w danym roku podatkowym i wykazanego w zeznaniu a sumą zaliczek za okres od początku roku. Ta zmiana odnosi się do rozliczeń za rok 2003, czyli zeznań, które będą składane w 2004 r.

Zestawienie obowiązujących formularzy rozliczeń podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) oraz fizycznych (PIT) obowiązujących w 2003 r. wraz z wzorami formularzy dostępne są na stronie www.signform.pl.

5.2.1 Forma opodatkowania

Wybór formy opodatkowania zależy od kilku czynników, a są nimi czynniki ekonomiczne, organizacyjne i osobiste. Zanim zainteresowany rozpocznie działalność gospodarczą powinien zapoznać się z podstawami prawa podatkowego, skorzystać z doświadczenia znanych mu osób, które prowadzą własną działalność. Rozsądnym krokiem wydaje się być również wizyta w biurze rachunkowym o uznanej renomie i doświadczeniu.

Każda osoba fizyczna i prawna płaci podatek dochodowy od osiągniętych dochodów. Taki rodzaj podatku nazywamy podatkiem bezpośrednim. Od wyboru rodzaju podatku dochodowego w dużej mierze zależą będą wpływy z dochodów nowej firmy.

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą mają do wyboru w zakresie podatku dochodowego następujące formy opodatkowania:

- Ryczałt (aktualny przepis Dz.U. 2000 nr 144, poz. 930 z późn. zm)
  - karta podatkowa (nie obowiązuje tu prowadzenie żadnej ewidencji przychodów), podatek płacony raz w miesiącu.,
  - ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, (przedsiębiorca obowiązany jest prowadzić ewidencję przychodów).
- zasady ogólne (aktualny przepis Dz.U. z 2000 r. nr 14, poz. 176 z późn. zm), w tym:
  - księga przychodów i rozchodów,
  - księgi rachunkowe - pełna księgowość czyli księgi handlowe, rozliczenie podatku następuje do 20 dnia miesiąca (PIT 5), zeznanie roczne (jak każdy podatnik).

Podatek dochodowy można więc płacić w dwóch formach na zasadach ogólnych, w formie progresywnej w zależności od dochodu (wysokość podatku 19%, 30%, 40%), bądź ryczałtu od obrotu (od 1 stycznia 2003 stawki ryczałtu wynoszą 3%, 5,5%, 8,5%, 17%, 20% w zależności od rodzaju sprzedaży, osiągniętych przychodów, marży. Podatek dochodowy płaci się w postaci zaliczek za każdy miesiąc podatkowy. Więcej na ten temat www.unimex.pl, www.lpraca.gov.pl, www.podatki.pl, www.prawo.hoga.pl. Prawidłowe rozliczenie się z podatku bez dokładnego zapoznania się z obowiązującymi przepisami nie jest możliwe. Wszystkie akty prawne odnaleźć można na stronie internetowej Ministerstwa Finansów (www.mf.gov.pl). Ich zbiory są również dostępne w sprzedaży (prawie we wszystkich urzędach skarbowych są punkty sprzedaży, gdzie można się w nie zaopatrzyć).

Księga przychodów i rozchodów

Prowadzenie księgi przychodów i rozchodów jest jedynym rozwiązaniem dla podatników, którzy nie mogą rozliczać się z fiskusem w innych formach – dotyczy to głównie przedsiębiorców, których przychód netto przekracza 80 tys. EUR.

Księgi rachunkowe

Księgi rachunkowe mogą być prowadzone przez podmioty zewnętrzne w stosunku do podatnika. Ma to miejsce w przypadku powierzenia ich prowadzenia osobie fizycznej, osobie prawnej lub jednostce nieposiadającej osobowości prawnej uprawnionej do świadczenia takich usług (biura rachunkowe). Prowadzenie ksiąg przez biuro rachunkowe ma tę zaletę, że biuro prowadzące rozliczenie firmy zgodnie z ustawą o Podatku dochodowym od osób fizycznych, jako płatnik ponosi odpowiedzialność w przypadku błędnie dokonanych rozliczeń. W takim przypadku należy jednak powiadomić w terminie 7 dni właściwy urząd skarbowy o zawarciu umowy z biurem.

Ryczałt ewidencjonowany

Przedsiębiorca, który rozpoczyna działalność gospodarczą ma prawo płacić podatek w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych bez względu na ich wysokość, jeśli nie korzysta

z opodatkowania w formie karty podatkowej. Taka forma jest dopuszczalna, jeśli roczny przychód z działalności gospodarczej nie przekracza ustalonych ustawowo limitów (obecny obowiązujący limit wynosi 250 tys. EUR).

Karta podatkowa

Jest również możliwość wyboru karty podatkowej. Karta podatkowa jest najprostszą formą opodatkowania, nie wymaga się w tym przypadku prowadzenia ksiąg i składania zeznań podatkowych, a także płacenia zaliczek podatkowych. Jest ona miesięcznym ryczałtem jaki płaci się w stałej wysokości co miesiąc niezależnie od osiąganych obrotów czy dochodów. Jednakże ta forma opodatkowania jest ograniczona tylko do wybranych dziedzin działalności gospodarczej wymienionych w ustawie o karcie podatkowej. Ta forma opodatkowania dotyczy głównie drobnej przedsiębiorczości.

Najczęściej najwięcej problemów, jeśli chodzi o rodzaj formy płatności podatku dochodowego, jest przy wyborze między podatkiem dochodowym ryczałtowanym a podatkiem dochodowym płaconym na zasadach ogólnych. Ryczałt wymaga jedynie rejestrowania ewidencji dziennych obrotów ze sprzedaży. Ogólną sumę obrotów osiągniętych w miesiącu mnoży się przez stawkę podatku i po odjęciu ubezpieczenia zdrowotnego otrzymuje się kwotę podatku do zapłaty. Wadą tego rozwiązania jest to, że nawet w przypadku gdy przedsiębiorca nie ma dochodu (np. koszty przewyższają w miesiącu wartość przychodów), podatek trzeba zapłacić. Podobnie jest z kartą podatkową.

Jeśli przedsiębiorca założy, że rozpoczęta działalność w pierwszych miesiącach nie przyniesie zysku, lepiej będzie, gdy wybierze formę płatności podatku na zasadach ogólnych (księga przychodów i rozchodów). Tym bardziej, że prawdopodobne, w trakcie pierwszych miesięcy działalności mogą pojawić się inne koszty, takie jak, np.: wynagrodzenie dla pracownika, amortyzacja, usługi obce, koszty związane z czynszem, energią elektryczną, wodą itp.

Równie ważnym jest fakt, że w ciągu roku obrachunkowego nie można zmienić formy opodatkowania.

Kto może płacić podatek w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych?

Od 1 stycznia 2003 r. opodatkowaniu ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych podlegają przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej, w tym również gdy działalność ta jest prowadzona w formie spółki cywilnej osób fizycznych, spółki jawnej osób fizycznych oraz spółki partnerskiej, której wspólnikami są wyłącznie osoby wykonujące wolny zawód, jeżeli w roku poprzedzającym rok podatkowy uzyskali przychody z tej działalności, prowadzonej wyłącznie samodzielnie, w wysokości nie przekraczającej 250 tys. EUR. Natomiast jeżeli działalność była prowadzona wyłącznie w formie spółki, limit ten obejmuje sumę przychodów wszystkich wspólników tej spółki.

Kryterium 1. Ryczałt samodzielnie i w spółce.

Ryczałtem objęte są działalności, gdzie podatnik prowadzi działalność zarówno w formie spółki, jak i indywidualnie oraz przychody z działalności indywidualnej, jak i przychody spółki zmieściły się w limicie 250 tys. EUR. Jeżeli przedsiębiorca przekroczy limit tylko w działalności indywidualnej, będzie ona opodatkowana na zasadach ogólnych, natomiast przychody osiągnięte w spółce nadal będą mogły być objęte ryczałtem ewidencjonowanym. W sytuacji odwrotnej, tzn. gdy limit przychodów przekroczony zostanie w spółce,

a przychody z działalności indywidualnej będą się w nim mieścić, podatek płacony będzie na zasadach ogólnych według obowiązującej skali od przychodów osiągniętych w spółce i ryczałt od przychodów z działalności indywidualnej.

Kryterium 2 - Rozpoczęcie działalności.

Drugim kryterium opodatkowania w formie ryczałtu jest rozpoczęcie wykonywania działalności w roku podatkowym i nie korzystanie z opodatkowania w formie karty podatkowej (bez względu na wysokość przychodów).

Za rozpoczęcie działalności w roku podatkowym nie uważa się:

- całkowitej lub częściowej zmiany branży lub przedmiotu działalności,
- zmiany umowy spółki lub zmiany wspólnika.

Jeżeli podatnik prowadził w 2002 r. działalność w formie spółki cywilnej, a w 2003 r. rozpoczął działalność gospodarczą na własne nazwisko, może opłacać podatek dochodowy w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych z działalności, niezależnie od przychodu osiągniętego przez spółkę. Analogicznie wygląda też sytuacja odwrotna. Podatnicy prowadzący samodzielnie działalność, a w 2003 r. zakładający spółkę cywilną mogą opłacać ryczałt od przypadających na nich dochodów uzyskiwanych przez spółkę niezależnie od przychodu osiągniętego z samodzielnie prowadzonej działalności oraz formy opodatkowania tej ostatniej.

Jeżeli jedna osoba fizyczna prowadzi działalność zarówno indywidualnie, jak i w formie spółki cywilnej, może opłacać podatek dochodowy z poszczególnych firm w formie ryczałtu bądź w różnych formach. Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych mogą opłacać także podatnicy, którzy w roku poprzedzającym rok podatkowy prowadzili działalność samodzielnie lub w formie spółki, z której przychody były opodatkowane wyłącznie w formie karty podatkowej lub za część roku były opodatkowane w formie karty podatkowej, a za część roku na ogólnych zasadach.

Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych mogą również płacić podatnicy, którzy:

- otrzymali odmowną decyzję na złożony przez nich wniosek o zastosowanie karty podatkowej,
- zrzekli się opodatkowania w formie karty podatkowej w ciągu 14 dni od dnia doręczenia decyzji ostatecznej, ustalającej wysokość tego podatku,
- zawiadomią we właściwym terminie urząd skarbowy o utracie warunków do karty podatkowej.

Przy dokonywaniu wyboru formy opodatkowania podatnicy powinni wziąć pod uwagę pewien szczególny rodzaj zwolnienia, a mianowicie zwolnienia z dokonywania wpłat ryczałtu przez pewien okres, po spełnieniu określonych warunków. Podatnicy, którzy po raz pierwszy rozpoczęli prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej, są zwolnieni z obowiązku comiesięcznego wpłacania ryczałtu na rachunek właściwego urzędu skarbowego – w roku podatkowym następującym bezpośrednio po roku, w którym rozpoczęli prowadzenie działalności, jeżeli w roku jej rozpoczęcia działalność ta była prowadzona co najmniej przez pełnych 10 miesięcy. Druga możliwość to zwolnienie z obowiązku comiesięcznej wpłaty ryczałtu dwa lata po roku, w którym rozpoczęli prowadzenie tej działalności, jeżeli w roku, w którym rozpoczęli działalność, prowadzili ją krócej niż 10 miesięcy.

Opodatkowania w formie ryczałtu nie stosuje się do podatników:

- opłacających podatek w formie karty podatkowej;
- korzystających, na podstawie odrębnych przepisów, z okresowego zwolnienia od podatku dochodowego;
- osiągających w całości lub w części przychody z tytułu: prowadzenia aptek, działalności w zakresie udzielania pożyczek pod zastaw (prowadzenia lombardów), działalności w zakresie kupna i sprzedaży wartości dewizowych, prowadzenia działalności w zakresie wolnych zawodów, innych niż określone w art. 4 ust. 1 pkt 11 (a więc nie mieszczących się w definicji wolnych zawodów cytowanej wcześniej), wykonywania usług pozostałych w innym miejscu niesklasyfikowanych, z wyjątkiem opieki doraźnej i robienia zakupów;
- wytwarzających wyroby opodatkowane podatkiem akcyzowym, na podstawie odrębnych przepisów, z wyjątkiem wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii;
- podejmujących wykonywanie działalności w roku podatkowym po zmianie działalności wykonywanej:
  - samodzielnie na działalność prowadzoną w formie spółki z małżonkiem;
  - w formie spółki z małżonkiem na działalność prowadzoną samodzielnie przez jednego lub każdego z małżonków;
  - samodzielnie przez małżonka na działalność prowadzoną samodzielnie przez drugiego małżonka, – jeżeli małżonek lub małżonkowie przed zmianą opłacali z tytułu prowadzenia tej działalności podatek dochodowy na zasadach ogólnych;
- rozpoczynających działalność samodzielnie lub w formie spółki, jeżeli podatnik lub co najmniej jeden ze współników, przed rozpoczęciem działalności w roku podatkowym lub w roku poprzedzającym rok podatkowy, wykonywał w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy czynności wchodzące w zakres działalności podatnika lub spółki.

Oświadczenie o wyborze formy opodatkowania

Od 1 stycznia 2003 r. opodatkowanie na zasadach ogólnych, wiążące się z koniecznością prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów i jest to podstawowa forma opodatkowania. Podatnik może jednak zrezygnować z opodatkowania na zasadach ogólnych i wybrać opodatkowanie ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych albo opodatkowanie w formie karty podatkowej. Podatnik dokonujący wyboru opodatkowania w formie ryczałtu ewidencjonowanego obowiązany jest do złożenia pisemnego oświadczenia o wyborze formy opodatkowania w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych na dany rok podatkowy. Oświadczenie to należy złożyć do urzędu skarbowego właściwego według miejsca zamieszkania nie później niż do 20 stycznia roku podatkowego. Natomiast podatnik rozpoczynający działalność gospodarczą w trakcie roku podatkowego składa oświadczenie do dnia poprzedzającego rozpoczęcie działalności – nie później jednak niż w dniu uzyskania pierwszego przychodu.

Nowe przepisy obowiązujące od 1 stycznia 2003 r. wnoszą więc istotną zmianę, mianowicie likwidują obowiązek corocznego informowania urzędu skarbowego o wyborze formy opodatkowania. Jeżeli do dnia 20 stycznia roku podatkowego podatnik nie zgłosi likwidacji działalności gospodarczej lub nie dokona wyboru innej formy opodatkowania, wówczas uważać się będzie, że nadal prowadzi działalność opodatkowaną w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych. Jeśli więc przedsiębiorca podatnik już korzysta z ryczałtu

ewidencjonowanego i nadal chce z niego korzystać, nie musi pamiętać o tym, aby powiadomić urząd skarbowy o wyborze tej formy opodatkowania na kolejny rok podatkowy. To samo dotyczy księgi przychodów i rozchodów.

Podatek zryczałtowany płacony kwartalnie

Regulacją poprawiającą atrakcyjność ryczałtu ewidencjonowanego jako formy opodatkowania jest możliwość zapłaty podatku raz na kwartał. Generalną zasadą jest obowiązek wpłacania ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych za każdy miesiąc, na rachunek urzędu skarbowego właściwego według miejsca zamieszkania prowadzącego działalność w terminie do dnia 20 następnego miesiąca, a za grudzień – w terminie złożenia zeznania. Przedsiębiorca będzie mógł obliczać ryczałt od przychodów ewidencjonowanych i wpłacać go na rachunek właściwego urzędu skarbowego w terminie do dnia 20 następnego miesiąca po upływie kwartału, za który ryczałt ma być opłacony, a za ostatni kwartał roku podatkowego – w terminie złożenia zeznania. Zasadę tę mogą stosować wyłącznie ci podatnicy, których otrzymane przychody z działalności (prowadzonej samodzielnie albo przychody z działalności prowadzonej w formie spółki) w roku poprzedzającym rok podatkowy nie przekroczyły kwoty w wysokości 25 tys. EUR.

Obliczanie podatku

Podatnicy zryczałtowanego podatku dochodowego mają prawo do skorzystania z odliczeń od przychodu i od podatku. Zasady dokonywania odliczeń są analogiczne jak w przypadku osób opodatkowanych na zasadach ogólnych z tą tylko różnicą, iż ryczałtowcy dokonują odliczeń od przychodu, a nie od dochodu. Ryczałtowcy są obowiązani do samodzielnego obliczenia i wpłacenia podatku na rachunek urzędu skarbowego właściwego według miejsca zamieszkania podatnika. Wpłaty należy dokonywać do 20 dnia następnego miesiąca, a za miesiąc grudzień w terminie złożenia zeznania, czyli do 31 stycznia.

Podatnik zryczałtowanego podatku dochodowego nie składa do urzędu skarbowego miesięcznych deklaracji o przychodach. Jest jedynie obowiązany do złożenia zeznania rocznego – w terminie do 31 stycznia następnego roku.

Ryczałt wynikający ze złożonego zeznania jest podatkiem należnym za dany rok podatkowy. Urząd skarbowy może jednak wydać decyzję, w której określi inną wysokość podatku (np. gdy podatnik zaniżył w zeznaniu wysokość zobowiązania podatkowego). Jeżeli podatnik nie złoży rocznego zeznania, o którym mowa, urząd skarbowy obowiązany jest do wydania decyzji, w której określi wysokość zobowiązania w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych.

Powyższe zasady nie mają zastosowania do podatników, którym ryczałt pobiera płatnik.

Możliwości korzystania z karty podatkowej

Możliwość objęcia tą formą opodatkowania jest ograniczona do przychodów osiąganych z niektórych, ściśle określonych, rodzajów działalności. Trzeba zwrócić uwagę, iż od 1 stycznia 2003 r. z karty będą mogły korzystać ci, którzy dotychczas musieli wybierać tylko między ryczałtem ewidencjonowanym a zasadami ogólnymi. Kartę mogą np. wybrać uprawiający wolne zawody polegające na świadczeniu usług w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego.

Z opodatkowania w formie karty podatkowej mogą korzystać podatnicy prowadzący następującą działalność:

- usługową lub wytwórczo-usługową,
- usługową w zakresie handlu detalicznego żywnością, napojami, wyrobami tytoniowymi oraz kwiatami, z wyjątkiem napojów o zawartości powyżej 1,5% alkoholu,
- usługową w zakresie obnośnego i obwoźnego handlu detalicznego artykułami nieżywnościowymi, z wyjątkiem handlu paliwami silnikowymi, środkami transportu samochodowego, ciągnikami rolniczymi i motocyklami oraz z wyjątkiem handlu artykułami nieżywnościowymi objętego koncesjonowaniem,
- gastronomiczną – jeżeli nie jest prowadzona sprzedaż napojów o zawartości powyżej 1,5%,
- w zakresie usług transportowych wykonywanych przy użyciu jednego pojazdu,
- w zakresie usług rozrywkowych,
- w zakresie sprzedaży posiłków domowych w mieszkaniach, jeżeli nie jest prowadzona sprzedaż napojów o zawartości powyżej 1,5% alkoholu,
- w wolnych zawodach, polegającą na świadczeniu usług w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego,
- w wolnych zawodach, polegającą na świadczeniu usług weterynaryjnych, w tym również sprzedaż niektórych preparatów weterynaryjnych w związku ze świadczonymi usługami,
- w zakresie opieki domowej nad dziećmi i osobami chorymi,
- w zakresie usług edukacyjnych, polegającą na udzielaniu lekcji na godziny.

Opodatkowanie w formie karty podatkowej może być zastosowane, jeżeli podatnik złoży wniosek o zastosowanie opodatkowania w tej formie. Wniosek musi być złożony w terminie do 20 stycznia roku podatkowego, do właściwego urzędu skarbowego. Jeżeli podatnik rozpoczyna działalność gospodarczą w trakcie roku podatkowego, wniosek musi złożyć przed rozpoczęciem tej działalności. Nie mają obowiązku składania wniosków podatnicy, którzy do końca poprzedniego roku byli opodatkowani w tej formie i nie zgłosili likwidacji działalności. W tym przypadku uważa się, iż podatnik nadal prowadzi działalność opodatkowaną w tej formie.

Informacje szczegółowe, treści Ustawy i przepisów wykonawczych dostępne są pod adresem internetowymi - Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych z 26 lipca 1991 r., tekst ujednolicony – www.podatki.pl.

5.3 Podatki inne

Podatek od środków transportu

Opodatkowaniu tym podatkiem podlegają:

- samochody ciężarowe o ładowności od 2 do 12 ton,
- samochody ciężarowe o ładowności powyżej 12 ton,
- ciągniki siodłowe i balastowe,
- przyczepy i naczepy o ładowności powyżej 5 ton (z wyjątkiem wykorzystywanych na cele rolnicze),
- autobusy.

Rady gmin mogą wprowadzać różnorodne stawki (maksymalne limity są ograniczone ustawą o podatkach i opłatach lokalnych) i zwolnienia podatkowe.

Tekst Ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych. (Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 84) wraz z komentarzem można obejrzeć na stronie <http://firma.onet.pl/bap/teksty/pozpod.htm>.

Podatek od czynności cywilnoprawnych

Podatkowi podlegają czynności cywilnoprawne:

- umowy sprzedaży oraz zamiany rzeczy i praw majątkowych,
- umowy pożyczki,
- umowy poręczenia,
- umowy darowizny - w części dotyczącej przejęcia przez obdarowanego długów i ciężarów albo zobowiązań darczyńcy,
- umowy dożywocia oraz ustanowienia odpłatnej renty,
- umowy o dział spadku oraz umowy o zniesienie współwłasności - w części dotyczącej spłat lub dopłat,
- umowy majątkowe małżeńskie,
- ustanowienie hipoteki,
- ustanowienie odpłatnego użytkowania, w tym nieprawidłowego, oraz odpłatnej służebności,
- umowy depozytu nieprawidłowego,
- umowy spółki (akty założycielskie).

Nie podlegają podatkowi czynności cywilnoprawne w sprawach:

- ubezpieczenia społecznego, ubezpieczenia zdrowotnego, opieki społecznej, ulg określonych w przepisach szczególnych w zakresie uprawnień dla osób niepełnosprawnych i osób objętych przepisami o szczególnych uprawnieniach dla kombatantów,
- zatrudnienia, świadczeń socjalnych i wynagrodzeń za pracę,
- umowy sprzedaży nieruchomości lub prawa użytkowania wieczystego zawieranej w związku z realizacją roszczeń wynikających z ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości na podstawie przepisów o ochronie środowiska,
- umowy sprzedaży rzeczy w postępowaniu egzekucyjnym lub upadłościowym,
- czynności cywilnoprawne, jeżeli przynajmniej jedna ze stron z tytułu dokonania tej czynności na podstawie odrębnych przepisów jest opodatkowana podatkiem od towarów i usług lub jest zwolniona od tego podatku.

Obowiązek podatkowy, powstaje z chwilą dokonania czynności cywilnoprawnej, a w przypadku gdy płatnikami są nabywcy rzeczy przeznaczonych do przerobu lub odprzedaży – z chwilą wypłacenia należności. Podatek opłaca się na formularzu PCC-1 w ciągu 14 dni od powstania obowiązku podatkowego.

Tekst Ustawy (Ustawa o podatku od czynności cywilnoprawnych z 9 września 2000r. Dz.U. z 2000 r. Nr 86, poz. 959 z późniejszymi zmianami) i dokładniejsze informacje można znaleźć na stronach:

http://prawo.hoga.pl/prawo_lokalowe/prawo_lokalowe_podatek_od_czynnosci_cywilnoprawnych.asp oraz <http://firma.onet.pl/bap/teksty/oplata.htm>.

5.4 Terminy płatności

Poniżej przedstawiono wykaz terminów dokonywania płatności dla prowadzących działalność gospodarczą.

Tab. 3 Terminy realizacji zobowiązań

Rodzaj płatności	Termin	Miejsce
złożenia deklaracji rozliczeniowych i zapłaty składki na ubezpieczenie społeczne dla jednostek budżetowych, zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych	do 7 każdego m-ca	ZUS
Wpłata pobranego zryczałtowanego podatku dochodowego, o którym mowa w art. 41 ust. 4-6 i 6a ustawy o Podatku dochod. od os. fiz. oraz złożenie w urzędzie skarbowym deklaracji zryczałtowanego podatku dochodowego PIT-8A i przesłanie do urzędu i podatnikom informacji o wysokości dochodu i pobranego zryczałtowanego podatku dochodowego. Wpłata zryczałtowanego podatku od wypłat należności z tytułów wymienionych w art. 21 oraz art. 22 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (odsetek, należności licencyjnych, opłat i innych należności - podatnikom niemającym w Polsce siedziby oraz dywidend i innych przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych mających w Polsce siedzibę). Termin wpłaty zaliczki w podatku dochodowym od osób fizycznych - umowa zlecenie opodatkowana w sposób zryczałtowany ze względu na kwotę umowy. Wpłata podatku dochodowego w formie karty podatkowej, pomniejszonego o zapłaconą składkę na powszechne ubezpieczenie zdrowotne	do 7 każdego m-ca	US
Złożenie deklaracji rozliczeniowych i płatność składki na ubezpieczenie społeczne przedsiębiorców nie zatrudniających pracowników	do 10 każdego m-ca	ZUS
Termin złożenia deklaracji i opłacenia składki ZUS przez płatników zatrudniających pracowników.	do 15 każdego m-ca	ZUS
Termin zapłaty raty podatku od nieruchomości przez osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej. Termin zapłaty raty podatku leśnego przez osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej	do 15 każdego m-ca	Urząd Skarbowy
Wpłata ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych. Złożenie deklaracji i wpłata zaliczki - podatek dochodowy od osób fizycznych. Złożenie deklaracji i wpłata podatku - podatek dochodowy od osób prawnych. Wpłata ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych dla podatników rozliczających się kwartalnie.	do 20 każdego miesiąca	Urząd Skarbowy
Termin do złożenia deklaracji i wpłaty VAT i akcyzy (nie dotyczy deklaracji dekadowych). Termin złożenia deklaracji VAT dla podatników rozliczających się w okresach kwartalnych	do 25 każdego miesiąca	Urząd Skarbowy

5.5 Pomoc w prowadzeniu małej księgowości

Jak zostało wcześniej wspomniane, prowadzenie własnej księgowości nie należy do rzeczy trudnych, zwłaszcza w małej firmie. W Internecie można znaleźć wiele stron poświęconych sprzedaży prostych aplikacji pomocnych przy rozliczaniu PIT-ów, sporządzaniu umów, itp. Koszt takich narzędzi jest zróżnicowany, ale dostępne są również wersje darmowe podobnych aplikacji.

Przykładem takiego programu może być *Program Mała Księgowość "Rzeczpospolitej"*. Został stworzony z myślą o małych i średnich firmach rozliczających się z podatku dochodowego od osób fizycznych na zasadach ogólnych (Podatkowa Księga Przychodów i Rozchodów) jak i na zasadach ryczałtu ewidencjonowanego (Księga Przychodów), oraz dla firm będących podatnikami podatku od towarów i usług VAT. Program pozwala również prowadzić ewidencję przejazdów prywatnym samochodem używanym dla celów służbowych. Dostępny na stronie www.rzeczpospolita.pl/mala_ks/.

Przy prowadzeniu księgowości, może się też posłużyć pozycjami książkowymi. Na rynku można znaleźć pakiety w skład których oprócz książki wchodzi płyta CD, oraz załącznik z ćwiczeniami. Ponad to firmy oferują szkolenia otwarte z zakresu prowadzenia małej księgowości. Kursy obejmują zarówno podstawową wiedzę z zakresu prowadzenia firmy i księgowości (1-2dniowe), mogą być również znacznie bardziej rozbudowane (ok. 200 godzin). Kursy często organizowane są przez lokalne Inkubatory przedsiębiorczości. Oferta ich jest na tyle ciekawa, że część kursów bywa nieodpłatna, ewentualne cena za szkolenie bywa symboliczną w porównaniu z firmami szkoleniowymi.

6. Przydatne adresy

Poniżej przedstawiono odniesienia do stron internetowych dotyczące wskazanej tematyki. Pod adresami można znaleźć szczegółowe informacje dotyczące wybranych zagadnień.

Działalność gospodarcza: zakładanie, prowadzenie działalności gospodarczej.

www.firma.onet.pl,

www.abc.pl,

www.e-prawnik.pl,

www.gazeta.pl/firma,

www.panoramafirm.com.pl/prawo,

www.prawo.interia.pl/abc/firma,

www.prawo.akcjastos.pl,

www.uwolnienie.pl,

www.malopolska.pl,

www.twojafirma.pl,

www.msp.money.pl,

www.parp.gov.pl,

Zatrudnienie, bezrobotni, oferty pracy w Internecie:

www.pracuj.pl,

www.jobs.pl,

www.kariera.pl,

www.lpraca.gov.pl,

www.twojakariera.pl,

www.e-praca.w.pl,

www.mpips.gov.pl,

Praca elastyczna, telepraca, praca przez Internet:

www.exporter.pl,

www.telepraca.idn.org.pl,

www.idn.org.pl,

www.niepelnosprawni/labelo,

www.telepraca-polska.pl,

www.masterplan.com.pl,

www.eto.org.uk,

www.gilgordon.com,

www.telework-mirti.org,

www.hoaa.com,

www.soho.org,

www.freelance-europe.com,

www.updatejobs.com/free_lance.htm,

www.motemot.com,

www.tjobs.com,

www.fln.pl,

Pomoc dla MŚP:

www.parp.gov.pl,

www.msp.money.pl.

Urząd Statystyczny:

www.archiserwis.com/database/g/u/s/gus.htm,

www.stat.gov.pl,

www.e-prawnik.pl,

www.msp.money.pl.

Urząd Skarbowy:

www.us.staremiasto.fr.pl,

www.pit.pl.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych:

www.zus.pl, www.zus.gov.pl.

Państwowa Inspekcja Pracy: www.pip.gov.pl.

Kodeks Pracy: www.gazetaprawna.pl/kodeks

Podatki - VAT, dochodowy, inne; formy opodatkowania, druki, narzędzia wspomagające:

www.podatki.pl,

www.vat.pl,

www.pit.pl,

www.prawnik.net.pl,

www.e-prawnik.pl,

www.interia.pl/prawo,

www.podatki.onet.pl,

www.firma.onet.pl.

Prowadzenie księgowości, finanse:

www.fifnanse.ux.com.pl,

www.twojefinanse.net,

www.ebanki.